

Theo (prof.dr. T.S.M.) van der Zee is hoofdredacteur van *Handelingen* en bijzonder hoogleraar Onderwijs in ethisch en religieus perspectief aan de Radboud Universiteit, Nijmegen. | theo.vanderzee@ru.nl

Stethoscoop

Eén van de dingen die mij zeer dierbaar zijn, is de stethoscoop die mijn vader gebruikte als kinderarts. Het is een instrument om naar geluiden in het lichaam te luisteren, zoals de hartslag en ademhaling. Door aandachtig te luisteren, kwam hij te weten wat er mogelijk speelde en wat dit van hem als arts vroeg. Een arts leert met veel geduld en oefening aandachtig te luisteren om tussen het geruis, geklop en gepiep te kunnen onderscheiden wat er in het lichaam omgaat.

Wil Derkse gebruikt in zijn boek *Een levensregel voor beginners* de stethoscoop als metafoor voor de regel van de heilige Benedictus dat het leven en werken van monniken begint met aandachtig luisteren. 'Ausculta', dat is: 'luister'. Luisteren niet in de gebiedende, maar in de uitnodigende zin. De stethoscoop is ook een treffende metafoor voor ieder die werkt met mensen op zoek naar zin, betekenis en waarheid. Hij staat model voor de ontvankelijkheid voor dat wat zich aandient en om daarin te kunnen onderscheiden wat zinvol, van betekenis en waar is.

Ontvankelijkheid verbindt de bijdragen in dit uitzonderlijk rijke themanummer. Het gaat om ontvankelijkheid in het handelen van de pastor, leraar en geestelijk verzorger. Door te luisteren met hart, hoofd en handen komt deze op het spoor van wat er speelt, in welke zin dat verwijst naar God en wat te doen. Het gaat vervolgens om ontvankelijkheid als bedoeling van leren, leven en werken. Simone Weil is een belangrijke gids naar aandacht als ontvankelijkheid voor de waarheid die zich doorheen de werkelijkheid aandient. En het gaat om ontvankelijkheid in de methodologie van de praktisch theoloog om open te leggen wat er in mensen speelt aan verlangen naar zin, betekenis en waarheid, ja, naar God. Een klooster is de plek bij uitstek waar ontvankelijkheid voelbaar wordt, zoals de praktijkbijdrage laat zien.

Wat schuurt ontvankelijkheid met de hedendaagse dominantie van de controle, beheersing en maakbaarheid! Hoe meer we echter razend tot stilstand komen door met controle en beheersing persoonlijke en maatschappelijke vraagstukken aan te pakken (Hartmut Rosa), hoe actueler en urgenter het pleidooi voor ontvankelijkheid wordt. Het themanummer onder redactie van Maarten Kater, Bram de Muynck en Fianne de With geeft een prachtige inkijk in wat ontvankelijkheid vermag. Het is een nummer om met aandacht te lezen.